שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

גמרא · כיתות ז'-ט' · מסכת בבא קמא, דף ב ע"ב - ג ע"א

קרן, שן ורגל: שלושה אבות בשור, ומה עושה תולדה ל"קרובה" של האב

קראו את המקורות וענו על השאלות. גרסת PDF מעוצבת להדפסה: דף עבודה (PDF).

1. **חלק א: השלימו את החסר**

השלימו את המילים החסרות מתוך מחסן המילים. שימו לב: מילה אחת מיותרת.

מחסן מילים: מָצוּי · בְּכוֹתֶל · נְגִיחָה · צְרוֹרוֹת · נְשִׁיכָה · בְּזוֹג · שְׁלֹשָׁה · הֲנָאָה

שלושה אבות בשור: תָּנוּ רַבָּנַן: _____ אָבוֹת נָאֶמְרוּ בְּשׁוֹר – הַקֶּרֶן, וְהַשֵּׁן, וְהָרֶגֶל. קֶרֶן מְנָלַן? דִּתְנוּ רַבָּנַן: ”כִּי יִגַּח” – אֵין _____ אֶלָּא קֶרֶן, שֶׁנֶּאֱמַר: ”וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּה בֶן כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל, וַיֹּאמֶר: כֹּה אָמַר ה', בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת אֲרָם וְגוֹ'”. וְאוֹמֵר: ”בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו, בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח”.

תולדות הקרן: תּוֹלָדָה דְּקֶרֶן מַאי הִיא? נְגִיפָה, _____, רְבִיצָה, וּבְעִיטָה. [...] נְשִׁיכָה – תּוֹלָדָה דְּשֵׁן הִיא! לָא; שֵׁן – יֵשׁ _____ לְהֶזֵּיקָהּ, הָא – אֵין הֲנָאָה לְהֶזֵּיקָהּ. רְבִיצָה וּבְעִיטָה – תּוֹלָדָה דְּרֶגֶל הִיא! לָא; רֶגֶל – הֶזֵּיקָהּ _____, הָנֵי – אֵין הֶזֵּיקָן מָצוּי.

תולדות השן והרגל: תּוֹלָדָה דְּשֵׁן מַאי הִיא? נִתְחַכְּכָה _____ לַהֲנָאָתָהּ, וְטִינְּפָה פֵּירוֹת לַהֲנָאָתָהּ. [...] תּוֹלָדָה דְּרֶגֶל מַאי הִיא? הִזֵּיקָה בְּגוּפָהּ דֶּרֶךְ הִילּוּכָהּ, בְּשׁוֹעָרָהּ דֶּרֶךְ הִילּוּכָהּ, בִּשְׁלִיף שֶׁעָלֶיהָ, בִּפְרוּמְבְּיָא שֶׁבְּפִיהָ, _____ שֶׁבְּצַוָּארָהּ.

2. **חלק ב: של מי התולדה?**

לכל מקרה כתבו: האם זה אב או תולדה, ושל מי (קרן, שן או רגל)? ולמה? (רמז: כוונה, הנאה, מצוי.)

המקרה	אב או תולדה? של מי?	למה?
פרה נכנסה לגינה של השכן ואכלה חסה.		
שור נכנס לחצר של השכן ודחף בגופו חמור, והחמור נפצע.		
סוס התחכך בגדר של השכן כדי להתגרד, והגדר נפלה.		
חמור עבר בחצר של השכן ושבר ברגליו עציץ.		
פרה ראתה כלים בדרך ורבצה עליהם כדי לשבור אותם.		
סוס עבר בחצר של השכן, והפעמון שבצווארו שבר מנורה.		
כלב נשך את התיק של השכן וקרע אותו.		

3. **חלק ג: שאלות הבנה**

1. מאילו שני פסוקים לומדים ש"אין נגיחה אלא קרן"?

2. למה נשיכה היא לא תולדה של שן? ולמה רביצה ובעיטה הן לא תולדות של רגל?

3. מה מיוחד בקרן? ומה הגמרא מסיקה מזה על תולדות הקרן?

4. מאילו מילים בפסוק "ושלח את בעירה ובער בשדה אחר" לומדים את השן ואת הרגל?

5. פרה אכלה ירקות בחצר של אדם אחר, ופרה אחרת אכלה ירקות ברחוב (רשות הרבים). מה הדין בכל מקרה? הביאו מקור.

4. **חלק ד: חשבו על זה**

על שור תם שנגח משלמים רק חצי נזק, ועל בהמה שאכלה בחצר של אחר משלמים נזק שלם, אף שבנגיחה יש כוונה להזיק. למה לדעתכם? (רמז: מה הבעלים יכלו לצפות מראש?)

5. **בונוס: ציירו**

ציירו שור. סמנו עליו את הקרן, השן והרגל, וליד כל אחד ציירו או כתבו תולדה אחת שלו.